

15. Студеничка
академија

Манастир Студеница
09-12. јун 2010.

800 година
српске медицине

ГЕТОПИС
СТУДЕНИЧКЕ
АКАДЕМИЈЕ
ANNALS OF THE ACADEMY OF STUDENICA

UDC: 340.6(497.11 Srbija)"1834/1896"

Судскомедицински случајеви у извештају окружних лекара кнежевине Србије

Снежана Вељковић

Институт за судску медицину Медицинског факултета у Београду

Године 1839. у Србији је објављен Пацеков закон о санитетској служби, у ствари: Наставленије за окружне лекаре и физикусе које је садржало делокруг рада лекара, па су основани физикати по свим окружјима (нахијама). У члану 18 наведене су судскомедицинске обавезе физикуса: да по захтеву суда даје своје *свидетелство, мненије или сведочанство и где је нужно може и секцирање тела предузети.*

Организацијом здравствене службе од 1839. године утврђена је обавеза окружних лекара да Попечитељству внутерних дела редовно шаљу тромесечне и годишње извештаје. Ти извештаји, обично писани руком самог лекара, извор су медицинских података о стању народног здравља у том периоду. У њима се налазе и први подаци о судскомедицинским случајевима које су тада решавали окружни лекари.

У Државном архиву Србије прегледани су оригинални лекарски извештаји Санитетског одељења Министарства унутрашњих дела у периоду од 1846. до 1863. и издвојени делови који се односе на судскомедицински рад физикуса.

Као што ће се из наведених примера видети, тадашњи лекари су се у свом раду сусретали са судскомедицинским проблемима који су остали актуелни и данас: од дијагностике повреда и насилних смрти до тумачења односа између повреда и обољења, утврђивања убистава и самоубистава, дијагностике напрасних смрти, побачаја, порођаја, чедоморстава, анализа постморталних промена, до парцијалне обдукција, ексхумације, итд.

Потребе за судскомедицинским вештачењима бивале су све чешће, проблеми који су обрађивани постајали су све сложенији, одговорност за рад све већа, те је основана Стална лекарска комисија у саставу: председатељ др Емерих Линдермајер, чланови - др А. Маинерт, др Ј. Машин, варошки физикус, штаб-доктор Белони, др С. Милосављевић, др Вагнер, деловодитељ др А. Медовић. Ова комисија је 1856. године

донела Опредељење награде за лекарске услуге што представља први познати списак судскомедицинских услуга са прописаном наградом.

Законом о устројству Сталног лекарског одбора 1868. године Стална лекарска комисија преименована је у Стални лекарски одбор.

Овај приказ судскомедицинског рада окружних физикуса показује колико су тадашњи лекари, образовани на страним медицинским факултетима били едуковани за примену овог ипак специфичног посла. С друге стране, то је захтевало и посебно знање правосудних органа, па је у Великој школи, на Правном факултету, предвиђена настава из судске медицине.

Први наставници судске медицине за правнике били су лекари др Аћим Медовић (1815-1883) и др Милан Јовановић-Морски (1834-1896), који су за потребе наставе написали и прве уџбенике из ове области.

Наставу судске медицине на Великој школи преузео је 1887. године др Милан Јовановић-Батут, који је своја предавања издао у виду скрипти.

Закон о чувању народног здравља предвидео је и оснивање просектуре у оквиру Опште државне болнице. Реализација те одлуке започета је 1885. године када је др Едуард Михел послат на двогодишњу обуку из патологије и судске медицине у Беч.

Закон о чувању народног здравља предвидео је и оснивање просектуре у оквиру Опште државне болнице. Реализација те одлуке започета је 1885. године када је др Едуард Михел послат на двогодишњу обуку из патологије и судске медицине у Беч.

Кључне речи: Судска медицина; Историја медицине; XIX век